

**OPINTO-OPAS
2011–2012 JA 2012–2013**

Erikoishammaslääkärikoulutus

**Oulun yliopisto
Lääketieteellinen tiedekunta**

Toimittanut Eija Ruottinen
ISSN 0784-7154

LUKIJALLE

Tämä opinto-opas sisältää erikoishammaslääkäritutkinnon pysyvääismääräykset ja opetus-suunnitelmat lukuvuosiksi 2011-2012, 2012-2013.

Opinto-oppaasta löytyvät keskeiset erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat tiedot ja siihen kannattaa tutustua erikoishammaslääkärikoulutuksen opintosuunnitelmaa tehdessä ja erikoistumisen aikana.

Lisätietoa koulutuksesta antavat koulutuksen vastuuhenkilöiltä, kouluttajilta ja koulutuspäälliköltä (jatkokoulutus, Aapistie 5 A, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, email:eija.ruottinen (at)oulu.fi, puh. (08) 537 5106, 040 8381394).

Opinto-opas, lomakkeet, tiedotteet yms. löytyvät tiedekunnan sivulta www.medicine.oulu.fi

Eija Ruottinen
koulutuspäällikkö

LÄÄKETIETEELLISEN TIEDEKUNNAN HALLINTO

Aapistie 5A, 90014 Oulun yliopisto

puh. (08) 5375011 (vaihte)

fax: (08) 5375111

Dekaani

Kari Majamaa, professori puh. (08) 315 4519

I Varadekaani

Olli Vainio, professori puh. (08) 537 5864

II varadekaani

Jouni Jaakkola, professori, puh. (08) 537 5592

Hallintopäällikkö

Juha Kukkonen, puh. (08) 537 5100

Koulutuspäällikkö (tieteellinen ja ammatillinen jatkokoulutus)

Eija Ruottinen, puh. (08) 537 5106

Opintoasianpäällikkö (peruskoulutus)

Hanna Pesonen, puh. (08) 537 5102

Opintoasianpalvelut

Anne Ollila, opintoasiansihteeri (jatkokoulutus), puh. (08) 537 5107

Leena Seppänen, opintoasiansihteeri (peruskoulutus), puh. (08) 537 5104

Mirjami Willberg, henkilöstösihteeri (yleislääketieteen erityiskoulutus, henkilöstöhallinto) puh. 537 5119

Tiedekunnan ammatillisen jatkokoulutuksen hallinto

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen kehittämistä ja koordinoimista varten tiedekunnassa toimii *ammattillinen jatkokoulutustoimikunta*, jonka puheenjohtajana toimii 31.12.2013 asti *professori Jyrki Mäkelä* kirurgian klinikalta, puh. (08) 315 2018. Alueellisena yhteistyöelimenä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä toimii *alueellinen neuvottelukunta*, jonka puheenjohtaja on *dekaani Kari Majamaa*.

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	3
LÄÄKETIETEELLISEN TIEDEKUNNAN HALLINTO	4
Sisällysluettelo	5
I ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUSTA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET 2011-2012, 2012-2013	7
1. Johdanto	7
2. Opinto-oikeus	7
3. Ilmoittautuminen yliopistoon	7
4. Erikoishammaslääkärikoulutuksen hallintojärjestelmä	8
5. Erikoishammaslääkärintutkimuksen tavoitteet ja rakenne	10
6. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRITUTKINNON SUORITTAMINEN	10
7. Ulkomaalainen erikoishammaslääkärintutkimuksen suorittajana	17
8. Välipäätös ja tutkintotodistuksen hakeminen	18
9. Laillistaminen erikoishammaslääkärintutkimuksen jälkeen	18
II OPETUSSUUNNITELMAT LUKUVUOSIKSI 2011–2012 ja 2012–2013	19
HAMPAISTON OIKOMISHOITO	19
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA	21
Painotusala: Hammaslääketieteellinen diagnostiikka Suuntautumisvaihtoehto: hammaslääketieteellinen radiologia	21
Painotusala: Hammaslääketieteellinen diagnostiikka Suuntautumisvaihtoehto: Suupatologia	24
Painotusala: Kariologia ja endodontia	27
Painotusala: Lasten hammashoito	29
Painotusala: Parodontologia	31
Painotusala: Protetiikka ja purentafysiologia	33
SUU- ja LEUKAKIRURGIA	35
TERVEYDENHUOLTO	37
LIITE	39

I ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUSTA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET 2011-2012, 2012-2013

HYVÄKSYTTY 3.5.2011

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset ovat tiedekuntaneuvoston hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, jotka koskevat kaikkia erikoisalaja ja kaikkia erikoistuvia.

1. Johdanto

Uuden erikoishammaslääkäriasetuksen (316/2003) mukainen koulutus alkoi 30.4.2003. Asetus toi merkittäviä muutoksia erikoishammaslääkärikoulutukseen. Asetus edellyttää, että erikoishammaslääkäriin tutkintoon tulee sisältyä 9 kuukautta työskentelyä terveystieteiden keskuksessa ja että koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa. Lisäksi asetusta edellyttää, että erikoistuvan on osallistuttava oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat ovat hampaiston oikohoito, kliininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusaloihin, jotka ovat: hammaslääketieteellinen diagnostiikka (sisältäen suupatologian ja hammaslääketieteellisen radiologian), hammasprotetiikka ja purentafysiologia, kariologia ja endodontia, lasten hammashoito sekä parodontologia.

Erikoishammaslääkäriin koulutus kestää täysimääräisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta.

2. Opinto-oikeus

Erikoishammaslääkäriin tutkintoa voi suorittaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden

tai luvan harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai luvan toimia hammaslääkäriin ja joka on työskennellyt päätoimisesti hammaslääkäriin tehtävissä vähintään kaksi vuotta. Nämä oikeudet ja luvat myöntää sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla (559/94, 1030/2000 ja 312/2011). Opinto-oikeutta ei voida antaa rajoitetun luvan perusteella. Erikoistujan tulee hakea opinto-oikeutta välittömästi sen jälkeen kun hänet on valittu erikoistumisvirkaan tai sijaisuuteen. Opinto-oikeutta erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittamista varten haetaan lääketieteelliseltä tiedekunnalta lomakkeella, joka löytyy tiedekunnan web-sivuilta <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Opinto-oikeuden hakemiselle ja sen yhteydessä tehtävälle ensimmäiselle ilmoittautumiselle ei ole asetettu määräaikaa.

3. Ilmoittautuminen yliopistoon

3.1. Läsnäoloilmoitus

Erikoistujan tulee olla läsnä olevana opiskelijana yliopistossa siihen asti kunnes tutkinto on suoritettu. Ilmoittautuminen tulee tehdä vuosittain 15.9. mennessä. Ilmoittautumislomake toimitetaan joko tiedekunnan jatkokoulutustoimistoon os. Aapistie 5 (ensimmäisen ilmoittautumisen yhteydessä opinto-oikeushakemuksen mukana) tai opiskelijapalveluihin Linnanmaalle os. PL 8100, 90014 Oulun yliopisto. Ilmoittautumislomake on myös saatavissa tiedekunnan web-sivulla <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html>

Ilmoittautuminen on mahdollista tehdä myös internetissä (ks. kohta 3.3.) Ilmoittautuminen internetissä edellyttää, että opiskelijalla on voimassa oleva tunnus atk-keskuksen paju-koneessa. Ilmoittautua voi myös säh-

köpostissa osoitteessa opintoasiat@oulu.fi (ei ensimmäinen ilmoittautuminen).

Läsnä olevaksi ilmoittautunut erikoistuva voi käyttää yliopiston tietoliikennepalveluja mm. henkilökohtainen sähköposti ja kirjastopalvelut (Tietohallinto, puh. 08-5533080).

Rekisteröityminen jatkokoulutuslistalle

Erikoistuva voi kirjoittautua jatkokoulutuslistalle (Itkjatkot@lists.oulu.fi) lähettämällä sähköpostiviestien osoitteeseen Itkjatkotrequest@lists.oulu.fi). Viestin otsikoksi (subject) laitetaan sana subscribe. Viestin varsinaiseen tekstiosaan ei kirjoiteta mitään. Postituslistan kautta saa tietoa koulutuksista yms. suoraan omaan sähköpostiin.

3.2. Ylioppilaskuntaan ilmoittautuminen

Ylioppilaskuntaan ilmoittautuminen on jatko-opiskelijalle vapaaehtoista. Mikäli jatko-opiskelija haluaa ylioppilaskunnan jäseneksi, tulee hänen ilmoittautua lukuvuoden alussa ilmoittautumisaikana ja maksaa ylioppilaskunnan jäsenmaksu. Kesken lukuvuoden voi ilmoittautua ylioppilaskuntaan, mikäli myös opinto-oikeus on myönnetty kesken lukuvuoden. Tällöin ylioppilaskunnan jäseneksi on ilmoitauduttava kahden viikon kuluessa opinto-oikeuden myöntämisen jälkeen. Ellei opiskelija halua kuulua ylioppilaskuntaan, häneltä ei peritä maksuja. Maksun suorittaneet jatko-opiskelijat eivät voi kuitenkaan käyttää hyväkseen YTHS:n palveluja eikä VR:n myöntämiä etuuksia. Ateriat on mahdollista saada henkilökuntahintaan.

3.3. Ilmoittautuminen verkossa

Läsnä olevaksi ilmoittautuminen ja ylioppilaskunnan maksujen maksaminen (lisätietoja opiskelijapalveluista) *WebOodissa* on mahdollista, jos opiskelijalla on verkkopankkitunnukset Nordeassa, OP-Pohjolassa tai Sammossa. Verkkopankkitunnusta eivät tarvitse pois-osaolevaksi ilmoittautuvat tai läsnäolevaksi ilmoittautuvat jatko-opiskelijat, jotka eivät liity ylioppilaskunnan jäseniksi.

Lisätietoja ilmoittautumisesta saat opiskelijapalveluista puh. 08-5534035/5534046/5534036/5533968, Oulun yliopiston www.sivuilta (www.hallinto.oodi.fi/oyweboodi/kayttoohje.html) tai suoraan WebOodista (<https://weboodi.oulu.fi/oodi/>).

4. Erikoishammaslääkäri-koulutuksen hallintojärjestelmä

Erikoishammaslääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Oulun ja Turun yliopiston lääketieteellisissä tiedekunnissa. Varsinainen päättänytvalta erikoishammaslääkärikoulutuksessa on opetus- ja koulutusministeriöllä ja lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia ja niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi.

Seuraavassa on kerrottu erikoishammaslääkärikoulutuksen kannalta keskeisistä toimijoista ja heidän tehtävistään.

Erikoistuva hammaslääkäri

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee tutustua opinto-oppaassa selvitettyihin pysyväämääräyksiin ja erikoisalansa vaatimuksiin, osallistua henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa sekä pitää lokikirjaa/oppimispäiväkirjaa saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisen arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Koulutusohjelman vastuuhenkilö

toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvan hammaslääkärin henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat sekä seuraa ja arvioi koulutuksen ja oppimisen edistymistä.

Kouluttaja

on koulutuksen vastuuhenkilön nimeämä ja toimii yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja osallistuu arviointiin. Lääketieteellinen tiedekunta myöntää yliopiston ulkopuoliselle koulutuspaikalle koulutusoikeudet ja nimeää kouluttajan. Hän

vastaa koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan

tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoimisesta Oulun yliopiston vastuualueella. Ammatillinen jatkokoulutustoimikunta käsittelee erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyviä asioita ja ohjaa käytännön koulutuksen toteutumista.

Alueelliset neuvottelukunnat

toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (A 678/1998). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta ja antavat lausuntoja yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksista (erikoislääkärikoulutus, A 401/2007). Neuvottelukunnassa ovat edustettuina yliopisto sekä sen erityisvastuualueen yliopistollinen sairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, aluehallinto- virasto sekä erikoistuva.

Koulutusyksikkö

Koulutusyksikön eli Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tehtäviin kuuluu päättää, mitkä virat, toimet ja tehtävät ovat erikoishammaslääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksikkö hyväksyy koulutussopimukset, jotka on tehty lääketieteellisen tiedekunnan ja yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Lisäksi koulutusyksiköt hyväksyvät erikoistuvat hammaslääkärit koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutussuunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt ja kuulustelijat, käsittelevät palveluja ym. opintoja koskevia asioita ja antavat tutkintotodistukset.

Koulutusyksiköt valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa hyväksytyissä koulutuspaikoissa, joiden

kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan hammaslääkäriin valinnasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) päättää ao. yliopiston esityksestä ja sosiaali- ja terveysministeriötä kuultuaan, mitä erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavia koulutusohjelmia kussakin koulutusyksikössä on. Erikoishammaslääkäriin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Oulun ja Turun yliopistoissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto (Valvira)

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisensiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä hammaslääkäriin ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun hammaslääkäriin johdon ja valvonnan alaisena (L terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta 1030/2000, 4§). Oikeus harjoittaa hammaslääkäriin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä on laillistetulla hammaslääkäriillä, joka on suorittanut Valviran hakemuksesta hyväksymän käytännön palvelun (9 kk). Em. vaatimukset koskevat hammaslääkäreitä, joiden hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon pituus on 5 vuotta.

Valvira myöntää erikoishammaslääkäriille hakemuksesta oikeuden harjoittaa erikoishammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan (TANK) tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/94 ja 1030/2000)

5. Erikoishammaslääkärin tutkinnon tavoitteet ja rakenne

5.1. Tutkinnon tavoitteet

Erikoishammaslääkärin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedon hankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Erikoisalan opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Erikoishammaslääkärin tulee hallita vaativia diagnostisia menetelmiä ja hänellä tulee olla valmiudet suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla (A316/2003 §3).

5.2. Tutkinnon rakenne

Erikoishammaslääkärin tutkinnon aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisessa hammaslääkärin tehtävässä.

Erikoishammaslääkärin tutkinto jakaantuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

- 1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus:** Käytännön palvelu sisältää terveyskeskuspalvelun ja varsinaisen erikoisalan koulutuksen. Käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian erikoisalaa.
- 2. Koulutuksen arviointi:** Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin.
- 3. Teoreettinen koulutus:** Teoreettisen koulutuksen sisällöstä määrätään erikoisalakohdaisesti koulutusohjelmakuvauksissa.
- 4. Johtamiskoulutus:** Erikoishammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä johtamis-

koulutusta vähintään 10 opintopisteen laajuuisena.

- 5. Valtakunnallinen kuulustelu:** Valtakunnallisen kuulustelun erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset sovitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua.

6. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRI-TUTKINNON SUORITTAMINEN

6.1. Käytännön koulutus ja toimipaikkakoulutus

6.1.1. Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu

Kaikkien erikoisalojen koulutukseen sisältyy terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua vähintään 9 kuukautta. Terveyskeskusjakson aikana erikoistuvan hammaslääkärin tulee tutustua monipuolisesti terveyskeskuksen toimintaan. Koulutettavalle tulee nimetä ohjaaja, joka on palvelusuhteessa kuntaan tai kuntatyönantajaan (Terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Ennen koulutuksen aloittamista suoritettujen terveyskeskuspalvelun hyväksymisestä (A 316/2003 5§ 4 momentti) päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö terveyskeskuspalvelun sisällön perusteella.

6.1.2. Erikoisalan koulutus

Erikoisalan koulutuksen aikana erikoistuva hammaslääkäri perehtyy oman erikoisalansa tietoon ja erikoistuvan hammaslääkärin tehtäviin.

Koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa (A 316/2003).

Koulutus tapahtuu pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja terveyskeskusten hammaslääkäreiden tehtävissä. Terveydenhuollon erikoistumisvirkaan haetaan yliopiston viranhakukäytäntöjen mukaisesti. Koulutuksesta osa voidaan suorittaa myös muussa koulutusyksikön hyväksymässä

koulutuspaikassa, joiden kanssa on tehty koulutus sopimus.

Hyväksytyt koulutuspaikat on löydettävissä lääketieteellisen tiedekunnan kotisivulta www.medicine.oulu.fi

6.1.3. Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään työaikana 1 pv/viikko. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, joissa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

6.2. Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluja koskevat erikoisalakohdat koulutusvaatimukset on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka löytyvät lääketieteellisen tiedekunnan kotisivulta osoitteesta www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus

Erikoishammaslääkärin tutkintoon voidaan hyväksyä palveluita, jotka on suoritettu hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon, sitä seuranneen laillistuksen ja kahden vuoden työskentelyn jälkeen päätoimisissa hammaslääkärin tehtävissä (A 316/2003, 2§). Ulkomailla hammaslääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva oikeus toimia hammaslääkärinä Suomessa sekä todistuksella osoitettu suomen kielen taito.

6.2.1. Palveluajat

Asetuksen mukaan erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan koulutukseen voidaan hyväksyä myös osa-aikaista palvelua, mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan ja osa-aikaisen palvelu on viikoittain vähintään 50 % kokoaikaisesta palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta

suoritetaan osa-aikaisena. Lyhin erikoisalalan opintoihin hyväksyttävä palvelujakso on 1 kuukausi (30 pv).

6.2.2. Palvelujen keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevästä syystä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen **yhteensä** yksi kuukausi (30pv), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen raskauteen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen vain kuukausi, vaikka loma/vapaudet jakautuisi eri vuosille. Kuukausi lasketaan siihen koulutusosioon, jona aikana vapaa on pidetty. Yksityisasioiden vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan. **Yhteenvedo palveluksiin vaikuttavista vapaista alla:**

Keskeytyksiin ei lasketa mm. seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomavapaa rahat
3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat
5. päivystysvapaat
6. täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
7. ulkomainen koulutus (palkallinen)

Kun seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa vähennetään ylimenevä aika suoraan palveluista

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt
4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainloma
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)
7. lukuloma kuulustelua varten
8. kertausharjoitukset

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palveluista

1. yksityisasiat (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma (palkaton)

4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)
6. sopeutusvapaa

6.2.3. Palvelu eri tehtävissä

Erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyviä palveluita suoritetaan pääsääntöisesti tiedekunnan hyväksymissä koulutusviroissa. Poikkeuksellisista koulutusjärjestelyistä tulee tehdä etukäteen erillinen päätös ammatillisessa jatkokoulustustoimikunnassa.

Minkä tahansa yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu erikoisalan palvelu voidaan hyväksyä ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi.

Tutkijana toimiminen

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä enintään kuusi (6) kuukautta päätoimisena tutkijana (palkallisena) toimimista, mikäli se on erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkimustyön hyväksymisen edellytyksenä on, että koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan.

Palvelu ulkomailla

Osaksi erikoishammaslääkärin tutkintoa on mahdollista hyväksyä ulkomailla suoritettu palvelu koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan, mikäli sen katsotaan vastaavan erikoisalan koulutusta. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat erikoishammaslääkärin oikeudet ko. maassa.

6.2.4. Suoritusten vanheneminen

Pakollinen 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu sekä erikoishammaslääkärin tutkintoon pakollisena sisältävä johtamiskoulutus eivät vanhene.

Erikoisalan palvelu, joka on suoritettu viimeisen 6 vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkärin tutkintoa varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisen 9 vuoden aikana.

Teoreettinen koulutus vanhenee 6 vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee 4 vuodessa.

Erityisestä syystä erikoistuva hammaslääkäri voi saada pidennystä suoritusensa (palvelut, teoriakoulutus, tentti) voimassaoloon (esim. äitiysloma-, vanhempainloma). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessa voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi)

6.2.5. Tohtorin tutkinto ja erikoishammaslääkärin tutkinto

Hammaslääkäri, joka suorittaa sekä erikoishammaslääkärin että hammaslääketieteen tohtorin tutkinnon, voi lukea hyväkseen saman opintosuorituksen molempiin tutkintoihin koulutuksen vastuuhenkilön harkinnan mukaan, mikäli se tutkinnon tavoitteiden puolesta on tarkoituksenmukaista

6.2.6. Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoishammaslääkärin tutkintoon. Samalla tulee hakea vanhasta opinto-oikeudesta luopumista (lomake sivulla www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus)

Uusi koulutusohjelma suoritetaan uuden opinto-oikeuden myöntämisen ajankohtana voimassa olevien säädösten mukaisesti.

Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan hammaslääkärin on sekä ilmoitettava vaihdostaan vanhaan koulutusyksikköön että haettava opinto-oikeutta uuteen koulutusyksikköön. Koulutusyksikköä vaihdettaessa erikoistuvalla on oikeus jatkaa opintojaan ensimmäisen opinto-oikeuden myöntämisen mukaisten säädösten vaatimuksilla.

6.3. Kriteerit yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle

Tiedekunnat valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan taata mahdollisimman monipuolinen ja laaja-alainen koulutus.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee myös kyetä vastaamaan terveyspalvelujärjestelmän ja sen asiakkaiden muutuviin tarpeisiin sekä turvata hammaslääkäreiden saatavuus terveyspalvelujärjestelmässä.

Kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja

Kouluttajan tulee olla

- alan dosentti ja/tai erikoishammaslääkäri
- perehtyneisyys tutkimustyöhön katsotaan eduksi
- kouluttajalla tulee olla kouluttajakoulutus tai hänen tulee osallistua siihen

Erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan nimetä myös henkilökohtainen ohjaaja, jonka tulee olla alan erikoishammaslääkäri. Pienissä koulutuspaikoissa kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja voivat olla sama henkilö.

Koulutusyksikön resurssit

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisalan opetus suunnitelman mukaan
- potilasaineiston tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan potilasaineistoa täydentävä
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua säännölliseen toimipaikkakoulutukseen

Toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkärien tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutus sopimuksissa. Erikoistuvien hammaslääkärien tulee myös voida osallistua (mm. evo -rahan turvin) ulkopuoliseen koulutukseen.

Valinta erikoishammaslääkärikoulutukseen

Jos yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusta, olisi tärkeää, että valinnan suorittaisivat sekä ulkopuolisen paikan kouluttaja että yliopiston vastuuhenkilö yhdessä.

Koulutuksen arviointi

Erikoishammaslääkäriasetus edellyttää koulutuksen jatkuvaa arviointia. Kouluttajan tulee yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa arvioida koulutuspaikan toimintaa ja kehittää koulutusta vastaamaan erikoishammaslääkärikoulutuksen tavoitteita sekä terveydenhuollon tarpeita. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi yhdessä kouluttajan / ohjaajan kanssa henkilökohtaisen koulutus suunnitelman tavoitteiden saavuttamista (lokikirjat/oppimispäiväkirjat).

Koulutuspaikkaa koskeva sopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (=on yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi miten pitkän koulutusaika ulkopuolisessa koulutuspaikassa hyväksytään, miten koulutuspaikalle asetetut kriteerit täytetään sekä mitkä valmiudet erikoistuvan hammaslääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutussopimuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja kouluttaja.

Koulutuspaikaksi hyväksytyyn sairaalan tai terveyskeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin. Koulutussopimukset voivat olla määräaikaisia tai toistaiseksi voimassa olevia. Mikäli koulutussopimukseen tulee oleellisia muutoksia sopimuskautena, niistä tulee ilmoittaa tiedekuntaan tai tehdä uusi sopimus.

Koulutussopimuksesta tulee toimittaa kopio tiedekunnalle.

Henkilökohtainen koulutussopimus

Tarvittaessa voidaan tehdä myös henkilökohtainen koulutussopimus erikoistuvan hammaslääkärin kanssa. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen allekirjoittavat ao. koulutusohjelman vastuuhenkilö, kouluttaja yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sekä erikoistuva hammaslääkäri. Koulutussopimuksesta toimitetaan kopio tiedoksi ammatilliselle jatkokoulutustoimikunnalle.

On huomattava, että koulutussopimus ei takaa pääsyä välittömästi yliopistosairaalaan.

Ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrä

Erikoishammaslääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrästä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi mitoittaa siten, että erikoistuminen sujuu joustavasti.

6.4. Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen

6.4.1. Osallistuminen koulutuksen arviointiin ja kehittämiseen

Koulutusprosessin kehittäminen ja arviointi tarkoittaa sekä erikoistuvan hammaslääkärin oppimisen arviointia että opetuksen, koulutusympäristön ja koulutusohjelman arviointia.

6.4.2. Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja/oppimispäiväkirja

Erikoistuva hammaslääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman, jonka vastuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Erikoistuvan hammaslääkärin aikaisempi työkokemus ja omat oppimistavoitteet otetaan huomioon suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuhenkilö.

Erikoistuvan hammaslääkärin tukena voidaan käyttää lokikirjaa, oppimispäiväkirjaa tai muuta palvelun suorittamisen järjestelmällistä seurantaa. Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan/oppimispäiväkirjan tai vastaavan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Järjestelmällisellä seurannalla voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikois-

alalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen seurantajärjestelmä.

6.4.3. Erikoishammaslääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, soveltavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksoiden ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksoiden aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Tämä hyödyttää myös kouluttajan työtä ja sen kehittämistä.

Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissään.

6.5. Teoreettinen koulutus

Teoreettisella koulutuksella tarkoitetaan yliopiston vahvistamaa teoreettista opetusta, jota edellytetään toimipaikkakoulutuksen lisäksi. Teoreettinen koulutus on perusopinnot ja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs suunnitelmallinen kokonaisuus. Teoreettisen koulutuksen järjestää tai hyväksyy tiedekunta. Lisäksi tiedekunta voi hyväksyä ulkopuolisten hammaslääketieteen ja lääketieteen tahojen järjestämiä koulutustilaisuuksia. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset. *Teollisuus tai*

yritys ei voi toimia yksin koulutuksen järjestäjänä.

Terveystieteiden koulutusohjelmassa teoriakoulutuksen laajuus on *vähintään 90 opintopistettä* sisältäen tutkielman. Ennen koulutuksen aloittamista suoritettava teoreettista opetusta voidaan hyväksyä enintään 40 opintoviikkoa/60 opintopistettä. Hyväksyttävä koulutus ei saa olla kuutta (6) vuotta vanhempaa.

Muiden erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä toimipaikkakoulutuksen lisäksi *teoreettista koulutusta vähintään 40 tuntia/vuosi* ao. koulutusohjelman opetussuunnitelman mukaan.

Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa

Säteilyturvakokeskuksen (STUK) vahvistaman säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7./17 helmikuu 2003) mukaan tulee säteilytutkimuksia tekevien erikoishammaslääkäreiden koulutukseen sisältyä 0.5 opintoviikkoa alaan liittyvää säteilysuojeluturvallisuuskoulusta. Säteilysuojelukoulutus on kirjattu koulutusohjelmakohtaisesti teoreettista koulutusta koskevaan osioon. Säteilökoulutus koskee kaikkia koulutusohjelmia lukuun ottamatta terveydenhuoltoa.

6.6. Johtamiskoulutus

Johtamiskoulutus koskee 1.8.2009 ja sen jälkeen opinto-oikeuden saavia erikoistuvia hammaslääkäreitä.

Erikoishammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä **10 opintopistettä johtamiskoulutusta**. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä **30 opintopisteen lähijohtajakoulutus** erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaadittu 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla. Terveystieteiden koulutusohjelman pakollinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

10 opintopisteen laajuiseen johtamiskoulutukseen kuuluu viisi (5) kokopäiväistä

lähiopetusjaksoa, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, etätehtäviä sekä koulutuksen arviointia. Koulutettavat voivat osallistua seminaarijaksoihin erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa ja haluamassaan järjestyksessä.

30 opintopisteen lähijohtajakoulutus sisältää henkilökohtaisen koulutussuunnitelman, kehitystehtävät 1 j 2 (5op+5op), portfolion 5 op sekä vapaavalintaisia opintoja 5 op.

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa terveyskeskusjaksolla ja erikoisalan koulutuksen aikana yliopistosairaalan ulkopuolella ja yliopistojakson aikana.

6.7. Valtakunnallinen kuulustelu

6.7.1. Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on mitata erikoistuvan hammaslääkärin teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkärin kohtaamisissa tilanteissa.

Kuulustelujen valtakunnallisesta koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on myös kuulustelurekisterien pitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiantuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulusteluja koskevia asioita.

6.7.2. Kuulustelijat

Koulutusyksikkö veloitetaan nimeämään kullekin lääketieteellisessä tiedekunnassa edustetuille aloille kuulustelija, joka ilmoitetaan yhdyshenkilölle. Kukin koulutusyksikkö maksaa kuulustelupalkkiot omille kuulustelijoilleen.

Koulutusyksikön tulee ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatka,

virkevapaus) tulee siitä välittömästi ilmoittaa yhdyshenkilölle ja omaan tiedekuntaan.

6.7.3. Kuulusteluvaatimukset

Kuulustelijat vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista. **Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuja on saanut opinto-oikeuden.**

6.7.4. Kuulusteluajankohdat ja paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti **kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja keran syyslukukaudella.** Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulusteluapaikkakunnalla, *mikäli toisen yliopiston kuulusteluapaikassa on tilaa.*

6.7.5. Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoittaututaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta <http://www.medicine.oulu.fi/erikoistumiskoulutus.html> viimeistään **viisi viikkoa** ennen kuulustelua siihen koulutusyksikköön, jonka kirjoilla on opiskelijana. Kuulusteluun osallistuvan tulee olla ilmoittautunut läsnä olevaksi yliopistonsa kirjoihin.

6.7.6. Kuulusteluvuorot

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovitavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii vuorollaan kaksi kuulustelijaa yhdessä. Kuulustelijat pyritään valitsemaan siten, että omia koulutettavia ei tule kuulusteltaviksi.

6.7.7. Kuulustelu kysymysten asettaminen

Vuorossa olevat kuulustelijat laativat kysymykset yhdessä ja toimittavat ne viimeistään kaksi viikkoa ennen kuulustelua yhdyshenki-

lölle/tenttihallintajärjestelmään.

Kuulustelu voi sisältää esim. essee-kysymyksiä ja myös monivalintakysymyksiä, mikäli kuulustelijat niin haluavat. Kysymykset laaditaan suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. Kuulustelu perustuu, paitsi koulutusohjelmassa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön, myös siihen kunkin erikoisalalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla hammaslääkärille on kertynyt. Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

6.7.8. Kuulusteluvastausten tarkastaminen

Yhdyshenkilö toimittaa vastauspaperit ensimmäiselle kuulustelijalle. Ensimmäinen kuulustelija arvostelee kaikki vastaukset itsenäisesti ja toimittaa sitten vastauspaperit toiselle kuulustelijalle arvosteltaviksi. Kullekin kuulustelijalle varataan pääsääntöisesti kolme viikkoa aikaa kuulusteluvastausten tarkastamiseen. Jälkimmäinen kuulustelija palauttaa vastaukset arvosteluineen yhdyshenkilölle. **Vastaukset on palautettava kuuden viikon kuluessa siitä päivämäärästä kun tentti on järjestetty.**

6.7.9. Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelut arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä. Kuulustelijoiden tulee neuvotella keskenään siitä, ketkä on kuulustelussa hyväksytty ja ketkä hylätty. Hylätyistä kuulusteluista on annettava kirjallinen vastine joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelona tai henkilökohtaisena kirjallisena palautteena. Tenttivastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vähintään puolen vuoden ajan kuulustelun jälkeen.

Mikäli erikoistuja hylätään kolmessa kuulustelussa, siitä tiedotetaan sekä erikoistuvalla että vastuuhenkilölle. Heitä kehoitetaan keskustelemaan ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Kolmen hylkäyksen jälkeen erikoistuja ei voi osallistua seuraavaan kuulusteluun. Tätä sovelletaan takautuvasti huhtikuun 2005 tentistä alkaen. Hylkäyksistä

johtuvaa karensia on alettu laskea syyskuun 2003 tentistä lähtien. Kolmeen hylkäykseen lasketaan kaikki reputukset riippumatta siitä, onko jättänyt joitakin tenttikertoja väliin.

6.7.10. Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Tuloksien tultua yhdyshenkilölle hän lähettää kirjallisen tiedon henkilökohtaisesti kuulusteltaville. Koulutusyksiköt saavat tiedon omien opiskelijoidensa tuloksista sähköisestä tenttihalintajärjestelmästä.

6.7.11. Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

6.7.12. Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Yhdyshenkilö toimittaa oikaisupyynnön kuulustelun arvostelleille kahdelle kuulustelijalle, joiden tulee antaa perusteltu vastauksensa kohtuullisessa ajassa. Mikäli kuulusteltava on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua **tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.**

6.7.13. Kliinisen hammashoidon sivuosa-alueiden kuulustelu

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliiniseen hammashoittoon erikoistuva osallistuu 1-2 sivuosa-alueen kuulusteluun 1.8.2011 alkaen. Kuulustelujen kysymykset laaditaan vähintään yhdeltä muulta kliinisen hammashoidon painotusalueelta tai myös muulta hammaslääketieteen erikoisalalta. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta.

7. Ulkomaalainen erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittajana

7.1. Euroopan talousalueen kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää Euroopan talousalueen

kansalaiselle hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Laillistuksen jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen. Koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito.

7.2. Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalainen

Euroopan talousalueeseen kuulumaton valtion kansalainen voi saada Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolta (Valvira) hammaslääkärin laillistuksen edellyttäen, että hän on suorittanut hyväksyttävän hammaslääkärin perustutkinnon EU-/ETA-maassa - hänellä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito

Lisäksi hänen hammaslääkärin pätevyytensä tulee olla tarkistettu. Kuulustelut pätevyyden tarkistamiseksi järjestetään Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitoksella puh. 09 191272111, 09 9123131, 09 19127331 ja 09 1917328. **Laillistamisen** jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen.

7.3. Euroopan talousalueen kansalainen, joka on suorittanut hammaslääkärin tutkinnon EU/ETA-maiden ulkopuolella

Valvira myöntää hakemuksesta oikeudet toimia Suomessa laillistettuna hammaslääkärinä, EU/ETA-maan kansalaiselle, joka on suorittanut EU-ETA-maiden ulkopuolella hammaslääkärin tutkinnon ja jolla on hammaslääkärin tehtävään asetuksella säädetty pätevyys. Laillistamisen saamiseksi vaaditaan, että hammaslääkäri on suorittanut Valviran mahdollisesti erikseen määräämät lisäopinnot ja kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua hammaslääkärin tutkintoa. Laillistuksen jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittamista varten.

8. Välipäätös ja tutkintotodistuksen hakeminen

8.1. Välipäätös

Erikoistuva hammaslääkäri voi hakea välipäätöstä koulutuksestaan, mikäli koulutukseen sisältyy tulkinnanvaraisuutta, halutaan varmennus koulutuksen hyväksymisestä tai koulutuksen vastuuhenkilön pyynnöstä. Pääsääntöisesti jokaiselle erikoistuvalla voidaan tehdä yksi välipäätös. Välipäätöksessä erikoistuva saa tiedon koulutuksensa senhetkisestä vaiheesta ja jäljellä olevasta koulutuksesta. Välipäätöstä haetaan samalla lomakkeella kuin tutkintoa.

8.2. Tutkintotodistuksen hakeminen

Erikoistuva hammaslääkäri voi hakea tutkintotodistusta suoritettuaan terveyskeskuspalvelun, käytännön palvelun, teoreettisen koulutuksen opinnot ja kuulustelut erillisellä lomakkeella, joita saa internetistä tiedekunnan kotisivulta www.medicine oulu.fi tai tiedekunnan jatkokoulutustoimistosta puh. (08) 5375107 tai (08) 5375106.

Tutkintohakemuksen liitteenä tulee olla palvelu- tai työtodistukset, jossa näkyy työssäolojako, viikkotyöaika ja mahdolliset keskeytykset sekä kouluttajan antama todistus palvelun hyväksytystä suorittamisesta, todistus kuulustelun suorittamisesta sekä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä selvitys teoreettisesta koulutuksesta liitteineen. *Ennen tutkinnon hyväksymistä tulee erikoistuvan hammaslääkäriin ja vastuuhenkilön yhdessä käydä läpi lokikirjaloppimispäiväkirja.* Todistushakemukset toimitetaan lääketieteellisen tiedekunnan jatkokoulutustoimistoon. Tutkintotodistuksia annetaan tiistaisin lukuun ottamatta loma-aikoja. Tutkintohakemus tulee toimittaa jatkokoulutustoimistoon viimeistään viikkoa ennen tutkinnon myöntämispäivää.

Mikäli erikoistuva hammaslääkäri on tyytymätön opintosuoritusten hyväksymistä koskevaan päätökseen, oikaisua voi pyytää koulutusohjelman vastuuhenkilöltä 14 päi-

vän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

9. Laillistaminen erikoishammaslääkäriin tutkinnon jälkeen

Erikoishammaslääkäriin tulee hakea sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) oikeutta harjoittaa erikoislääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja ohjeet löytyvät Valviran osoitteesta www.valvira.fi.

Hakemuksen liitteenä tulee esittää jäljennös lääketieteellisen tiedekunnan antamasta erikoishammaslääkäriin tutkintotodistuksesta

Hakemus lähetetään osoitteella

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto
PL 210
00531 Helsinki

Valviran käyntiosoite on Lintulahdenkuja 10, 00500 Helsinki. Puhelinnumero on (09) 772920.

Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto lähettää tiedon päätöksestä KELAn terveys- ja toimeentulo-osastolle ja lisäksi mm. yliopistojen lääketieteen opetusta antaville yksiköille.

Leimasimet tulee tilata itse (leimasinvalmistajia löytyy mm. ammattilehdestä). Leimasintilauksen mukaan on liitettävä kopio Valviran myöntämästä ammatinharjoittamispäätöksestä. Leimasimessa on oltava seuraavat tiedot: etunimi, sukunimi, oppiarvo, erikoisalat ja yksilöintitunnus (ent. sv-numero).

II OPETUSSUUNNITELMAT LUKUVUOSIKSI 2011–2012 JA 2012–2013

HAMPAISTON OIKOMISHOITO

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö ja kuulustelija: professori Pertti Pirttiniemi
email: pertti.pirttiniemi@oulu.fi
puh. (08) 5375497

Hammaslääketieteen laitos, hampaiston kehitys- ja oikomishoidon osasto
Aapistie 3, PL 5241, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelma noudattaa pääosiltaan Euroopan Unionin hammaslääkäriskoulutuksen neuvoa antavan komitean suositusta (Bryssel 6.11.2002 XV/E/8385/10/95–FI Selonteko ja suositukset tiedoista ja taidoista kahdella erikoisalalla: oikomishoidossa ja sukkirurgiasa. Komitea oli hyväksynyt englanninkielisen asiakirjan 4. toukokuuta 2001.) oikomishoidon erikoisalalla vaadittavista tiedoista ja taidoista. Koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle sellaiset valmiudet, että hän oikomishoidon erikoishammaslääkärinä:

- omaa tietämyksen kallon ja kasvojen normaalista kasvusta ja osaa erottaa epänormaalin kehityksen
- osaa erityisesti tunnistaa leukojen ja purennan sekä hampaistokehityksen normaalin kehitykseen vaikuttavat seikat sekä osaa tarkasti diagnosoida mahdolliset kehityksen ja toiminnan poikkeavuudet
- osaa määrittää preventiivisen hoidon ja oikomishoidon toimenpiteiden indikaatiot sekä yksilön että laajojen väestöryhmien kannalta ja pystyy arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia
- kykenee suorittamaan kaikki yleisesti suoritettavat oikomishoidon toimenpiteet ja tuntee myös näiden pitkäaikaiset vaikutukset ja pystyy perustelemaan tehdyt hoitopäätökset.
- pystyy arvioimaan oikomishoitoja terveys-

poliittiselta kannalta

- osaa toimia erilaisissa ryhmissä suunniteltaessa ja toteutettaessa laaja-alaisia ja vaikeita oikomishoitoja

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Käytännön koulutus tapahtuu osin Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) erikoistumisvirassa, osin (vähintään 18 kk) joko Oulun kaupungin terveyskeskuksen erikoistumisvirassa tai Kuopion yliopistollisessa keskussairaalassa tai erikseen sovittavassa terveyskeskuksessa/sairaalassa (koulutussopimus).

Käytännön koulutus tapahtuu kouluttajan ohjauksessa suorittamalla erikoistumiskoulutukseen tarkoitettuja oikomishoitoja. Tällöin erikoistuva hammaslääkäri suorittaa oikomishoidon diagnosoinnin ja hoitosuunnitelmien laatimisen sekä näihin liittyvät kliiniset tutkimukset. Tärkeänä osana koulutusta on myös hoitojen pitkäaikainen evaluointi ja jälkitarkastusten tekeminen. Mahdollisimman laaja-alaisen koulutuksen turvaamiseksi suoritettavat oikomishoidot sisältävät aikuisilla tehtäviä tavanomaisia oikomishoitoja sekä yhteistyössä hoidettavia leukakirurgiaa vaativia oikomishoitoja. Huomattava osa hoidoista on lapsilla eri kasvuvaiheissa tehtävää oikomishoitoa. Tämän lisäksi hoitoihin kuuluu erityisryhmillä tehtävää erityistason potilaiden oikomishoitoja.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Teoreettisen koulutuksen laajuus on vähintään 40 tuntia/vuosi. Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista oikomishoidon

erikoistumiskoulutuksen koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista ja osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteeseen lisensiaattiopintojen peruskursseille.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähi-johtajakoulutus joko erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus (4-6 tuntia viikossa) on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi oikomishoidon alan teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy seuraavia osakokonaisuuksia:

- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin
- osallistuminen oman oppimiskokonaisuuden arvioinnin ja kehittämiseen.

Koulutusohjelman vaatimuksiin kuuluu myös kirjallisuuskatsausten tekeminen, joista yksi on laaja tai omaehtoinen analyttinen tutkielma. Tämä voidaan korvata osallistumalla julkaisuun johtavaan tieteelliseen tutkimustyöhön.

Koulutukseen tulee sisältyä tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 opintoviikkoa/1.0 opintopistettä.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutus-suunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUU- LUSTELU

Kirjat (viimeisin painos):

1. Okeson J.H.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Enlow D.H. & Hans M.G.: Essentials of Facial Growth (W.B. Saunders Company)
3. Proffit W.R.: Contemporary orthodontics (Mosby)
4. Proffit W.R.: White R.P. & Sarver D.M.: Contemporary treatment of dentofacial deformity (Mosby)
5. McNamara J.A. Jr. & Brudon W.L.: Orthodontics and dentofacial orthopedics (Needham Press, Inc)
6. Sariola H., Frilander M., Heino T., Jernvall J., Partanen J., Sainio K., Salminen M. & Thesleff I.: Solusta yksilöksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta):

Ortodontian keskeiset tutkimustulokset seuraavista lehdistä:

1. American Journal of Orthodontics
2. European Journal of Orthodontics

**Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-
alueen kuulustelu:**

1. Proffit W.R.: Contemporary orthodontics (Mosby)

KLINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Hammaslääketieteellinen diagnostiikka

Suuntautumisvaihtoehto: hammaslääketieteellinen radiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Erikoishammaslääkäri Soili Kallio-Pulkkinen ja professori Osmo Tervonen, email: osmo.tervonen@oulu.fi, puh. (08) 315 2196

Kuulustelija: erikoislääkäri Jukka Rosberg, email: jukka.rosberg@oulu.fi, puh 5375411

Hammaslääketieteen laitos, diagnostiikan ja suunlimakalvosairauksien oppiala

PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja hammaslääketieteellisen radiologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot sisältävät teoreettisia ja klinisiä jaksoja.

Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisalalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan.

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määriteltävä erikoishammaslääkäriin tutkinnosta annetussa asetuksessa.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäriin tulee

- osata päättää, kuinka merkittävän löydöksen radiologinen menetelmä antaa kussakin kliinisessä tilanteessa
- tuntee alansa kuuluvien radiologisten menetelmien yksityiskohdat ja tekniset pääpiirteet
- tuntee alansa kuuluvan alueen normaalianatomia, anomaliat ja artefaktat

- tuntee alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeenesi
- tuntee leukojen alueen sairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet ja osata tulkita ne muiden kliinisten löydösten antaman tiedon avulla
- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osaa toteuttaa alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- tuntee säteilysuojelun kansallinen ja Eu:n lainsäädännöllinen sisältö oman alansa kannalta
- hallita säteilysuojaus (laaduntarkkailu ja annosmittaus)
- kyetä löytämään uutta tieteellistä oman alansa tietoa ja kyetä arvioimaan tämän tiedon luotettavuutta
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen- ja suunnittelu-tehtäviin
- suorittaa osana tutkintoa STUK:n vastavaan johtajan tutkinnon pätevyys (monet erikoistujat hakeutuvat röntgenlaitosten johtoon tai virkoihin, johon tätä tarvitaan)
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Koulutuksen yliopistollinen osuus (enintään 18 kk) suoritetaan Oulun yliopistollisen sai-

raalan yleis- ja hammasradiologian yksiköissä. Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutus sopimus.

TEORETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Koulutus sisältää kliinisen palvelun lisäksi 4-6 tuntia/viikko säännöllistä toimipaikkakoulutusta ja keskimäärin 40 tuntia/viikko teoreettista koulutusta.

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista erikoisalalan koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähihoitajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen. Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalalan teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin. Koulutukseen kuuluu myös kahden kirjallisuuskatsauksen laatiminen ja osallistuminen tutkimustyöhön.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa tiedekunnan hyväksymä säteilysovelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 opintoviikkoa/1.0 opintopistettä.

Sivuainekoulutus

- pääainetta tukevia ja täydentäviä lääketieteellisiä ja hammaslääketieteellisiä aihepiirejä sivuvia aineopintoja, joista sovitaan kouluttajan kanssa erikseen

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUU- LUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Rosberg J.: Radiologia. Tekniikka ja diagnostiikka 2. painos (toiminimi Jukka Rosberg)
2. Soimakallio S., Kivisaari L., Manninen H., Svedström E. & Tervonen O. (toim): Radiologia (WSOY) luvut: 1; 2; 6.5; 8.1.3; 8.2; 8.4.1; 8.4.2; 9.1; 9.5; 12 (soveltuvin osin)
3. White S.C. & Pharoah M.J.: Oral radiology. Principles and interpretation (Mosby 6. ed 2009)
4. Whaites E.: Essentials of Dental Radiography and Radiology (Churchill Livingstone 2007)
5. Zöller JE, Neugebauer J. Cone-beam Volumetric Imaging in Dental, Oral and Maxillofacial Imaging. Quintessence Publishing Co. Ltd. Berlin 2008

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Dentomaxillofacial Radiol
2. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology and Endodontics

Lisäksi Säteilysuojalainsäädäntö

- Säteilylaki (592/91) ja sen muutokset (1102/92, 1334/94, 490/97, 1142/98),
- Säteilyasetus (1512/91) ja sen muutokset (1598/94, 1143/98)
- STM:n asetus (423/2000)
- STUK:n ohjeet (ST-1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 3.1, 3.6).
- Säteilyturvallisuus hammaslääketieteessä, STUK 1999.
- Muut mahdolliset STUK-ohjeet, jotka ilmestyvät ennen tenttiä

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:**Kirjat:**

1. Meurman J., Murtomaa H., Le Bell Y., Autti H. (toim.): Radiologia, luku 4 kirjassa Hammaslääketieteen käsikirja Therapia Odontologica, 2. painos, (Academica kustannus)
2. Rosberg J.: Radiologia. Tekniikka ja diagnostiikka, 2. painos (toiminimi Jukka Rosberg)
3. White S.C. & Pharoah M.J.: Oral radiology. Principles and interpretation (Mosby 2004)

Lisäksi Säteilysuojalainsäädäntö

- Säteilylaki (592/91) ja sen muutokset (1102/92, 1334/94, 490/97, 1142/98),
- Säteilyasetus (1512/91) ja sen muutokset (1598/94, 1143/98)
- STM:n asetus 423/2000)
- STUK:n ohjeet (ST-1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 3.1, 3.6).
- Säteilyturvallisuus hammaslääketieteessä 1999
- muut mahdolliset STUK-ohjeet, jotka ilmestyvät ennen tenttiä

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Hammaslääketieteellinen diagnostiikka

Suuntautumisvaihtoehto: Suupatologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

professori Tuula Salo

e-mail: tuula.salo@oulu.fi,

puh. (08) 5375592

Diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien oppiala

Aapistie 3, PL 5281 90014 Oulun Yliopisto

Kouluttajat:

Erikoishammaslääkäri, professori Tuula

Salo (e-mail: tuula.salo@oulu.fi)

OYS:n patologian erikoislääkärit

- hallita suun limakalvosairauksien diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- osata toteuttaa alansa kliiniset ja histopatologiset erikoistutkimukset
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämisen ja suunnittelu-tehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Erikoistumiskoulutus tapahtuu Oulun yliopistollisen sairaalan diagnostiikan ja suun limasairauksien osaston erikoistumisvirassa (enintään 18 kk). Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan terveyskeskuksessa ja muussa koulutusyksikön hyväksymässä koulutuspaikassa, jonka kanssa on tehty koulutussohjelma.

Vähintään puolet ympärivuotisesta opiskelujaksosta käytetään potilaista otettujen kudosnäytteiden tutkimiseen.

Opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Koulutus sisältää kliinisen työskentelyn lisäksi toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.

Teoreettisen koulutuksen voi koostua valtakunnallisista erikoisalankoulutuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista sekä

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja suupatologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista.

Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisalankoulutuksen opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan.

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määritellyt erikoishammaslääkäri tutkimusta annettuna asetuksessa.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäri tulee:

- tuntea alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntea suun limakalvojen ja leukojen alueen sairauksien ehkäisy
- hallita alansa sairauksien histopatologinen diagnostiikka
- hallita alansa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät

osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyvää määräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua.

Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat:

- diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osaston seminaarit, kirjallisuuskatsaukset ja esitelmät
- diagnostiikan ja suun limakalvosairauksien osaston sekä suu- ja leukakirurgian osaston yhteiset tapausseminaarit kuukausittain
- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen järjestämiin esitelmätilaisuuksiin
- Oulun yliopiston patologian sekä iho- ja sukupuolitautien laitoksien tapaus- ja tieteelliset seminaarit soveltuvin osin.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa, joista kaksi kirjallisena. Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Koulutukseen tulee sisältyä myös tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus 0,5 opintoviikkoa/1,0 opintopistettä.

Opiskeluvaatimukset

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- suun ja leukojen alueen kudosis- ja siveilynäytteiden tutkiminen
- limakalvosairauspoliklinikalla palvelu
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), osa vaihtoehdotisesti osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUU- LUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Underwood J.C.E.: General and systemic pathology (Churchill Livingstone).
2. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. & Bouquot J.E.: Oral & maxillofacial pathology (Saunders)
3. Miettinen M.: Modern soft tissue pathology: tumors and non-neoplastic conditions (Cambridge University Press)
4. Pindborg J.J., Reichart P.A., Smith C.J. & van der Waal I. in collaboration with L.H. Sobin and pathologists in 9 countries: Histological typing of cancer and precancer of the oral mucosa. WHO, International Histological Classification of Tumours (Springer-Verlag)
5. Barnes L., Eveson J.W., Reichart P. & Sidransky D.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Head and neck tumours (IARC Press)

6. Fletcher C.D.M., Unni K.K., Mertens F.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Tumours of soft tissue and bone (IARC Press) (soveltuvin osin).
7. LeBoit P., Burg G., Weedon D., Sarasin A.: WHO Classification of Tumours. Pathology & Genetics. Skin Tumours (IARC Press) (soveltuvin osin)

Lehdet: (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Journal of Oral Pathology and Medicine
2. Oral Diseases
3. Oral Oncology
4. Journal of Dental Research (soveltuvin osin)
5. Suomen Hammaslääkärilehti (soveltuvin osin)
6. Duodecim (soveltuvin osin)

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

1. Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. & Bouquot J.E.: Oral & Maxillofacial Pathology (Saunders) (uusin painos)

KLINISET HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Kariologia ja endodontia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija: professori Leo Tjäderhane, e-mail: leo.tjaderhane@oulu.fi, puh. (08) 5375510

Hammaslääketieteen laitos, pedodontian, kariesopin ja juurenhoidon oppiala

Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärintehtävissä siten, että hän

- hallitsee hampaiden kovakudosten ja hampaan pulpan sairauksien diagnostiikan, erotusdiagnoosiin ja hoidon
- tuntee hampaiden kovakudokseen liittyvien sairauksien epidemiologian, etiologian ja patogeneesin
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat hammashoidolliset vaikutukset ja hammassairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- hallitsee kariesin ehkäisyä anti-infektiiviset toimenpiteet sekä juurenhoidon problematiikan vakavasti sairailta potilailla
- hallitsee yleisanestesiassa ja ilokaasusedaatioissa tapahtuvan hammashoidon
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään 2 vuotta kokonaiskoulutusajasta

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä *toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.*

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalalan koulutustilaisuuksia, lääkäripäivien koulutustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärintutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärintutkinnon suorittaja voi suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohdajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaadittu 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine.oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua. Lisäksi koulutukseen kuuluu osallistuminen hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärintutkinnon tulee myös laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja perehtyä erikoisalalan opetukseen.

Sivuainekoulutus

- Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavilta alueilta.
- Kariologian ja endodontian kannalta keskeisiä sivualueita ovat esim. protetiikka ja purentafysiologia, parodontologia, suugeriatria, pedodontia ja radiologia.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 opintoviikkoa/1.0 opintopistettä.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008
2. Orstavik D, Pitt Ford T. Essential Endodontology: Prevention and Treatment of Apical Periodontitis, 2nd Edition. Wiley-Blackwell, 2007.
3. Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvin osin)

1. Caries Research
2. Journal of Dental Research
3. European Journal of Oral Sciences
4. Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.

5. International Endodontic Journal

6. Suomen Hammaslääkärilehti

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008
2. Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvin osin)

1. Caries Research
2. Journal of Dental Research
3. Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.
4. Suomen Hammaslääkärilehti

KLINISET HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Lasten hammashoito

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija: professori Leo Tjäderhane, email: leo.tjaderhane@oulu.fi, puh. (08) 5375510

Hammaslääketieteen laitos, pedodontian, kariesopin ja juurenhoidon oppiala

Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän

- on perehtynyt lasten ja nuorten hammashoittoon sen kaikilta osa-alueilta
- osaa toteuttaa alan vaativan erikoishoidon yhteistyössä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen kanssa
- osaa toimia asiantuntijana lasten ja nuorten hyvinvointia koskeissa moniammatillisissa ryhmissä
- tuntee lasten yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat hammashoidolliset vaikutukset ja hammassairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- hallitsee yleisanestesiassa ja ilokaasusedaatioissa tapahtuvan hammashoidon
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussojmukseseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään 2 vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä toimipaikkakoulutusta *4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.*

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalalan koulutustilaisuuksia, lääkäripäivien koulutustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine.oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua. Lisäksi koulutukseen kuuluu osallistuminen hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee myös laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja perehtyä erikoisalalan opetukseen.

Sivuainekoulutus

- Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavilta alueilta.
- Lasten hammashoidon kannalta keskeisiä sivualueita ovat esim. ortodontia, purentafysiologia, parodontologia ja radiologia.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 opintoviikkoa/1.0 opintopistettä.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutus-suunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuosittain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUU- LUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry- A clinical approach. (Munksgaard)
2. Welbury R: Paediatric dentistry. (Oxford)
3. Fejerskov O & Kidd E: Dental caries: the disease and its clinical management. (Oxford)
4. Andreasen JO, Bakland LK, Flores MT, Andreasen FM, Andersson L: Traumatic dental injuries: A Manual Wiley-Blackwell
5. Sariola H, Frilander M, Heino T, Jernvall J, Partanen J, Sainio K, Salminen M & Thesleff I: Solusta yksilöksi, Kehitysbiologia, luvut 1-4, 6 ja 15-18 (Duodecim)
6. Proffit WR. Contemporary: Orthodontics (Mosby)

Lehdet (kolmen viimeisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Paediatric Dentistry
2. European Archives of Paediatric Dentistry
3. Dental Traumatology
4. Journal of Dental Research (soveltuvin osin)
5. Suomen Hammaslääkärilehti (soveltuvin osin)
6. Duodecim (soveltuvin osin)

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa- alueen kuulustelu:

Lasten hammashoidon sivuosa-alueeksi valinnan kuulusteluvaatimuksena on viimeinen painos kirjasta:

1. Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry - A clinical approach. (Munksgaard)

KLINISET HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Parodontologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija

professori (ma) Tellervo Tervonen
e-mail: tellervo.tervonen@oulu.fi,
puh. (08) 537 5493

Hammaslääketieteen laitos

Parodontologian ja geriatrisen hammaslääketieteen oppiala

Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- tuntee parodontologian alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, etiologian ja patogeneesin
- hallitsee parodontiumin sairauksien diagnostiikan
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat altisteet parodontiumille ja vaikutukset yleisterveyteen
- hallitsee parodontaalisaireuksien ehkäisyä, anti-infektiiviset toimenpiteet sekä parodontaalikirurgian mukaan lukien rekonstruktiiviset toimenpiteet ja tavantoinen implanttikirurgia
- kykenee toimimaan erikoisalansa asian tuntijana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hy-

väksytyyn koulutus sopimukseen. Koulutukseen kuuluu vähintään 1 vuoden ja enintään 1v 6kk yliopistosairaalamajakso. Lisäksi koulutukseen voi sisältyä enintään 1 vuoden päätoiminen palvelu parodontologian hoitoon liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten, että päätoimisen parodontologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus on enintään 6 kuukautta.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvän koulutuksen laajuus on vähintään 2,5 vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Kurssimuotoinen koulutus koostua valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalalan koulutustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaadittu 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyvää määräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine.oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuinen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referointeja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalun teoriapohjaa kirjallisuuteen perustuen. Toimipaikkakoulutusta kuuluu koulutukseen 4-6 tuntia viikossa. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja antaa oman erikoisalansa opetusta ja/tai täydennyskoulutusta. Koulutukseen voi sisältyä myös parodontologian alan tutkimusta.

Erikoishammaslääkärin tulee suorittaa myös tiedekunnan hyväksymä säteilysuojakoulutus, jonka laajuus on 0.5 ov/1.0 op.

Sivuainekoulutus

- pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen soveltavalta alueelta

Parodontologian sivuaineopintoja suorittava hoitaa ko. alueen potilaita ja suorittaa sivuaineen kirjallisen kuulustelun (oppikirja: Newman, Takei, Klokkevold, Carranza: Clinical Periodontology (uusin painos)

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'lokikirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuosittain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Carranza's Clinical Periodontology. Newman M.G., Takei H.H., Klokkevold P.R. Carranza F.A.(Eds.) (Saunders)
2. Lindhe J., Karring T & Lang N.P. (Eds.): Clinical periodontology and implant dentistry, volume 1 and 2 (Munksgaard)

Lehdet (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. Journal of Periodontology
2. Journal of Clinical Periodontology
3. Periodontology 2000.

KLINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA

Painotusala: Protetiikka ja purentafysiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelijä professori Aune Raustia

e-mail: aune.raustia@oulu.fi,
puh. (08) 5375497

Hammaslääketieteen laitos, hammasproteesin ja kliinisen purentafysiologian oppiala

Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee purentaelimen toimintahäiriöiden diagnostiikan ja hoidon
- kykenee suorittamaan alaan kuuluvat diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- hallitsee teorian ja kykenee suorittamaan purennan kuntoutukseen tähtäävät teoretiset toimenpiteet
- omaa riittävät tiedot ja taidot erityisalueita läheisesti sivuavilta hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueilta
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen. Koulutukseen voi sisältyä enintään 1 vuoden päätoiminen palvelu proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon liittyvässä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten,

että päätoimisen protetiikan ja purentafysiologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus on enintään 6 kuukautta

TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään 2.5 vuotta kokonaiskoulutusajasta ja yliopistosairaalassa suoritettavan koulutuksen osuus on vähintään 1 vuosi ja enintään 1.5 vuotta. Yliopistosairaalaosuus sijoittuu pääsääntöisesti koulutusvaiheen loppuun.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Kurssimuotoinen koulutus voi koostua valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalan koulustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine.oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referointeja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään

systemaattisesti läpi erikoisalaan liittyviä teoreettisia ja kliinisiä asioita. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin. Koulutukseen kuuluu toimipaikkakoulutusta 4-6 tuntia/viikko.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi kirjallisuustutkielmaa ja antaa oman erikoisalansa opetusta ja /tai täydennyskoulutusta. Koulutukseen voi sisältyä myös protetiikan ja/tai purentafysiologian alan tutkimusta.

Koulutukseen tulee sisältyä myös tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 ov/1.0 op.

Sivuainekoulutus

Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavilta alueilta.

Protetiikan ja purentafysiologian sivuaineopintoja suorittava perehtyy ko. alueen potilashoittoon, osallistuu toimipaikkakoulutukseen ja tenttii koulutusyksikön järjestämän sisu-osa-alueeseen vaadittavat kirjat.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä 'loki kirjaa', joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat: (viimeisin painos)

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)

3. Shillingburg H.T., Jacobi R. & Brackett S.E.: Fundamentals of tooth preparations for cast metal and porcelain restorations (Quintessence)
4. O'Brien W.J.: Dental materials and their selection (Quintessence), uusin painos
5. Osseointegration: On continuing Synergies in Surgery, Prosthodontics and Biomaterials (Quintessence) . Edited by George Zarb, Tomas Albrektsson, Gerald Baker, Steven Eckert, Clark Stanford, Dennis Tarnow and Ann Wenneberg. ISBN 978-0-86715-479-5.
6. Karlsson S., Nilner K. & Dahl B. (Eds.): A textbook of fixed prosthodontics. The Scandinavian approach (Förlagshuset Gothia)

Lehdet: (kolmen edellisen vuoden ajalta)

1. International Journal of Prosthodontics
2. Clinical Oral Implants Research
3. Journal of Oral Rehabilitation
4. Journal of Craniomandibular Practice

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat: (viimeisin painos)

1. Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)
2. Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

professori Kyösti Oikarinen
e-mail: kyosti.oikarinen@oulu.fi
puh. (08) 5375442

Hammaslääketieteen laitos, suu- ja leukakirurgian osasto

Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot suu- ja leukakirurgian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn kriittiseen, tieteelliseen tutkimukseen perustuvaan, itsenäiseen, ja kokonaisvaltaiseen työskentelyyn suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Suu- ja leukakirurgian opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

Koulutusohjelman suoritettuaan suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärin tulee

- kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee erikoisalaansa kuuluvien elinten rakenteen ja toiminnan sekä sairauksien, vammojen ja kehityshäiriöiden diagnostiikan, ehkäisyyn, hoidon ja kuntoutuksen niin yksilö- kuin väestötasollakin ja kykenee itsenäisesti laatimaan suu- ja leukakirurgisen potilaan hoitosuunnitelman
- hallita leikkausindikaatioiden ja leikkaukselpoisuuden arvioinnin sekä leikkauksimenetelmän valinnan ja preoperatiivisen tutkimuksen ja hoidon
- suoritua itsenäisesti suu- ja leukakirurgiaan kuuluvasta pävytyksellisestä sekä elektiivisestä leikkaustoiminnasta
- hallita postoperatiivisen hoidon ja suu- ja leukakirurgisen potilaan kuntoutuksen
- kyetä oman alansa suunnitteluun ja kehittämiseen

- osata arvioida hoidon tuloksia tieteellisin menetelmin
- olla perehtynyt ja osata hyödyntää niitä hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueita, jotka sivuavat keskeisesti suu- ja leukakirurgiaa
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

KÄYTÄNNÖN PALVELU 4VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 6 vuotta. Koulutuksesta vähintään 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Koulutukseen sisältyy käytännön palvelun lisäksi teoreettisia opintoja. Mikäli koulutettavalla on suoritettuna klinisiä lääketieteen lisensiaatin opintoja vähintään 145 opintopistettä, voidaan tällä korvata kahden vuoden koulutus.

Käytännön koulutus tapahtuu sairaalahammaslääkärin virassa tai muussa koulutusyksikön erikoistumispalveluksi hyväksymässä virassa tai toimessa. Pääosa koulutuksesta palvelee OYS:n hammas- ja suusairauksien klinikassa. Osa erikoistumisesta voidaan suorittaa koulutuksesta vastuussa olevan yksikön hyväksymissä muissa terveydenhuollon yksiköissä kuten keskussairaaloissa ja terveyskeskuksissa. Suu- ja leukakirurgian alan tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoistumiseen korkeintaan 6 kk.

Käytännön koulutus sisältää jatkokoulutettavan osallistumisen suu- ja leukakirurgiseen pävytykseen sekä itsenäisesti että avustavana leikkaajana osallistumisen keskeisiin suu- ja leukakirurgisiin toimenpiteisiin ja hoitoihin, joista koulutettava pitää erillistä lokikirjaa. Kliinisen työskentelyn sisältö vaihtoehtoisissa palveluissa muissa lääketieteen klinikoissa sovitaan erikseen.

TEOREETTINEN KOULUTUS JA JOHTAMISKOULUTUS

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista/koulutusyksikön ulkopuolisista suu- ja leukakirurgian ja sitä sivuavien erikoisalojen

koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista ja osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattiopintojen klinisille aloille

1.8.2009 alkaen erikoishammaslääkärin tutkintoon sisältyy 10 opintopisteen laajuinen *johtamiskoulutus*. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähi-johtajakoulutus suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine oulu.fi.

Erikoistuvat hammaslääkärit, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2009, voivat suorittaa 20 tunnin laajuisen terveydenhuollon hallinto- ja johtamiskoulutuksen.

TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua myös säännölliseen *toimipaikkakoulutukseen 4-6 tuntia/viikko*. Koulutus sisältää osallistumista oman klinikan ja hammaslääketieteen laitoksen järjestämiin seminaari- ja opetustilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Koulutukseen kuuluu myös vuosittain vähintään yhden laajan kirjallisuuskatsauksen laatiminen.

Lisäksi koulutukseen tulee sisältyä tiedekunnan hyväksymä säteilysuojelukoulutus, jonka laajuus on 0.5 ov/1.0 op.

ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii yhdessä koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, joka sisältää sekä käytännön koulutuksen, teoreettisen koulutuksen että täydentävän lääketieteellisen koulutuksen jaksot. Suunnitelmaa tarkennetaan opintojen edetessä. Oppinen on nousujohteista ja sitä arvioidaan säännöllisin väliajoin sekä tutorin että erikoistuvan toimesta. Arvioinnin tukena

käytetään klinisiä ja teoreettisia opintosuorituksia sisältävää lokikirjaa sekä erikoistuvan ja ohjaajien täyttämää arviointilomaketta.

VALTAKUNNALLINEN KUU- LUSTELU

Kirjat (viimeisin painos)

1. Ward-Booth P., Schendel S.A. & Hausamen J.-E.: Maxillofacial surgery. Vol. 1-2 (Elsevier Churchill Livingstone)
2. Fonseca R.J. & Walker R.V(eds): Oral and maxillofacial trauma. Vol. 1-2 (Elsevier Saunders)
3. Proffit WR., White Jr RP. Sarver DM: Contemporary Treatment of Dentofacial Deformity (Mosby)
4. B.W. Neville, Damm, D.D. Allen & Bouquot: Oral and maxillofacial pathology (Saunders Elsevier)
5. Shah J.P. (ed): Cancer of the Head and Neck

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
2. Journal of Oral and Maxillofacial Surgery
3. Journal of Craniomaxillofacial Surgery
4. Plastic & Reconstructive Surgery (suu- ja leukakirurgiaa koskevat artikkelit)

Lainsäädäntö soveltuvin osin

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa- alueen kuulustelu:

1. Ward-Booth P., Schendel S.A. & Hausamen J.-E.: Maxillofacial surgery. Vol. 1-11 (Churchill Livingstone)

TERVEYDENHUOLTO

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija: professori Satu Lahti, e-mail: satu.lahti@oulu.fi, puh. (08) 5375584. Vastuuhenkilö Satu Lahti on tehtävässä ad 30.9.2011. Professori (ma) Jorma Virtanen 1.10.2011 lähtien.

Hammaslääketieteen laitos

Sosiaalihammaslääketieteen oppiala
Aapistie 3, PL 5281, 90014 Oulun yliopisto

TAVOITTEET

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee hallita seuraavat asiakokonaisuudet

- terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä tutkimustiedon kriittinen arviointi, soveltaminen ja tuottaminen oman toimintaympäristön tarpeisiin
- terveydenhuollon suunnittelu, toteutus ja arvioinnin peruseräatteen
- terveydenhuollon säädökset ja etiikka
- sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillinen johtaminen
- sosiaali- ja terveydenhuollon taloudelliset kysymykset

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

KÄYTÄNNÖN PALVELU 3 VUOTTA

Koulutuksen kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa.

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hammaslääketieteen laitoksella apulaisosastonhammaslääkä-

rin virassa tai yliopiston hyväksymässä muussa virassa, toimessa tai tehtävässä.

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta- ja arviointitehtävissä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa erikseen sovittavissa organisaatioissa (esim. yliopisto, sosiaali- ja terveysministeriö, Stakes, terveyskeskus). Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulustilaisuuksiin. Käytännön koulutuksen laajuus on 83 opintopistettä.

TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen, suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 90 opintopistettä (60 opintoviikkoa), joihin sisältyy opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 23 opintopistettä (15 opintoviikkoa).

Teoreettiseen koulutukseen tulee sisältyä 1.8.2009 alkaen 10 opintopistettä johtamiskoulutusta. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen laajuinen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaadittuun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla (ks. pysyväismääräykset kohta 6.6.). Terveydenhuollon koulutusohjelman pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää

henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen. Johtamiskoulutuksen järjestämisestä kerrotaan tarkemmin tiedekunnan web-sivulla www.medicine oulu.fi

ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kirjat (viimeisin painos):

1. Pine C. & Harris R. (eds): Community Oral Health (Quintessence Publishing)
2. Lääkärin etiikka (Suomen Lääkäriliitto)
3. Mäntyranta T., Elonheimo O., Mattila J. & Viitala J. (toim.): Terveyspalveluiden suunnittelu (Duodecim) luvut II, V–VII
4. Sintonen H. & Pekurinen M.: Terveystaloustiede (WSOY)
5. Mäkelä M., Kaila M., Lampe K. & Teikari M. (toim.): Menetelmien arviointi terveydenhuollossa (Duodecim)
6. Koskenvuo K. (toim.): Lääkärintyo ja laki. (Duodecim) sekä sen liitteessä ”Lääkärin työssä huomioon otettavat säädökset” mainitut ja muut terveydenhuoltoa koskevat ajantasaiset säädökset mahdollisine muutoksineen (www.finlex.fi)
7. Järvinen P.: Menestyvän työyhteisön pelisäännöt (WSOYpro)

8. Hackshaw A., Paul E. & Davenport E.: Evidence-based dentistry. An introduction (Blackwell Publishing)
9. Ståhl T, Rimpelä A (toim.). Terveyden edistäminen tutkimuksen ja päätöksenteon haasteena (Yliopistopaino).
10. Terveyden edistämisen laatusuositus (STM Julkaisuja 2006:19)

Lehdet ja verkkojulkaisut (kolme edellisen vuoden ajalta)

1. Suomen Hammaslääkärilehti
  2. Community Dental Health
- Verkkojulkaisut
1. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelma vuodelle 20XX (kulloinkin voimassa oleva)

LIITE

Valtioneuvoston asetus erikoishammaslääkäriin tutkinnosta A3 I 6/2003

Annettu Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 2003

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 7 §:n 3 momentin nojalla:

1 §

Koulutusvastuu

Erikoishammaslääkäriin tutkinnon voi suorittaa Helsingin yliopistossa, Oulun yliopistossa ja Turun yliopistossa.

2 §

Koulutukseen ottaminen

Erikoishammaslääkäriin tutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna hammaslääkäriinä tai luvan toimia hammaslääkäriin tehtävissä ja joka on työskennellyt päätömisesti hammaslääkäriin tehtävissä vähintään kaksi vuotta.

3 §

Koulutuksen tavoitteet

Erikoishammaslääkäriin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkäriin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkäriinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Erikoisalan opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Erikoishammaslääkäriin tulee hallita vaativia diagnostisia menetelmiä, ja hänellä tulee olla valmiudet suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa preventiikka ja hoito yksilö- ja väestötasolla.

4 §

Koulutusohjelmat

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelmina, jotka ovat hampaiston oikomishoito, kliininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Koulutusohjelmien pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna on kuusi vuotta suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa ja kolme vuotta muissa koulutusohjelmissa.

Yliopiston tulee sopia koulutusohjelman aloittamisesta ja lakkauttamisesta opetusministeriön kanssa.

5 §

Tutkinnon suorittaminen

Erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittamiseksi erikoistuvan hammaslääkäriin on:

1. osallistuttava yliopiston vahvistaman opetussuunnitelman mukaiseen teoreettiseen opetukseen;
2. hyväksytysti suoritettava vaadittu käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitetussa virassa tai tehtävässä sekä osallistuttava käytännön koulutuksen aikana säännölliseen toimipaikkakoulutukseen yliopiston hyväksymällä tavalla;
3. osallistuttava oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
4. osoitettava saavuttaneensa tutkinnon tavoitteet suorittamalla valtakunnallinen erikoisalakohmainen kuulustelu.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta käytännön koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei terveyskes-

kuksessa suoritettavaa käytännön koulutusta lukuun ottamatta koske suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Yliopisto voi hyväksyä 2 momentissa tarkoitetuksi terveyskeskuksessa suoritettavaksi käytännön koulutukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1179/2002) tarkoitetun terveyskeskuksen hammaslääkärin tehtävissä suoritettun käytännön palvelun tai sitä vastaavan aiemman terveyskeskuksessa suoritettun palvelun.

6 §

Valtakunnallinen kuulustelu

Valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu järjestetään yliopistojen yhteistyönä.

7 §

Yhteistyöelimet

Erikoishammaslääkärinkoulutusta koskevissa kysymyksissä valtakunnallisena yhteistyöelimenä on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 41 §:ssä tarkoitettu neuvottelukunta. Alueellisia yhteistyöelimä ovat yliopistojen yhteydessä toimivat lääkäri- ja hammaslääkärinkoulutuksen alueelliset neuvottelukunnat.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan erikoishammaslääkärin tutkinnosta 24 päivänä elokuuta 1984 annettu asetus (629/1984) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, jäljempänä kumottu asetus. Kumotun asetuksen 6 a §:ää sovelletaan kuitenkin 31 päivään joulukuuta 2005 niihin, jotka aloittavat pykälässä tarkoitettut opinnot viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2003.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9 §

Opiskelijoiden asemaa koskeva siirtymäsäännös

Kumotun asetuksen mukaista erikoishammaslääkärin tutkintoa varten tämän asetuksen tullessa voimaan opiskelevalla on oikeus siirtyä opiskelemaan tämän asetuksen mukaan tai jatkaa opintojaan kumotun asetuksen mukaan. Erikoistuja siirtyy kuitenkin jatkamaan opintojaan tämän asetuksen mukaan, jollei hän ole suorittanut kumotun asetuksen mukaista tutkintoa vuoden 2009 loppuun mennessä. Yliopisto päättää siirtymiseen liittyvistä järjestelyistä.

Erikoistuja voi lukea hyväkseen kumotun asetuksen mukaisiin opintoihin sisältyneet opintosuorituksensa tämän asetuksen mukaista tutkintoa varten.

Niihin erikoistujiin, jotka I momentin mukaisesti jatkavat opintojaan kumotun asetuksen mukaista erikoishammaslääkärin tutkintoa varten, sovelletaan soveltuvin osin kumotun asetuksen säännöksiä.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 2003

Opetusministeri

Maija Rask

Opetusneuvos

Marja-Liisa Niemi